

رانت خواری قانونی در تأسیس صرافی

مقررات جدید امکان رانتی شدن صرافی را افزایش می‌دهد

هم‌اکنون تغییرات قانون مربوط به صرافی‌ها موجب شده تا بسیاری از کارشناسان دارای توانمند مالی در کشور امکان تأسیس صرافی، اشتغالزایی برای کارشناسان پولی و در نتیجه افزایش توان اقتصادی کشور را نداشته باشند. ماجرای دستگیری مدیران صرافی «گریبتولند» در هفته‌های اخیر به قدری حاشیه‌ساز شد که سخنگوی قوه قضائیه هم به میدان آمده‌ و خیر از توزیع ۱۲۰ میلیارد تومان به زیان دیده‌های خریدار از صرافی‌ها رسوازی «گریبتولند» داد. ماجرای این صرافی تازه‌ترین نمونه دهن‌کجی برخی صرافی‌ها به قانون است. حقوق مکتسبه به صورت کلی به معنی حقوق کسب‌شده و به صورت خاص به معنی محترم شمردن و استمرار حقوق استقرار یافته یک نهاد یا وجود تغییر مکان یا تغییر برخی قوانین است. حقوق مکتسبه را نمی‌توان از شهر وندان پس گرفت. حقوق مکتسبه عبارت است از حقوقی که به طور کامل یا در موارد مبنی به یک شخص تعلق می‌گیرد یا اعطا می‌شود که نباید با عمل شخص دیگر، از بین برود. در همین زمینه دکتر ایراهیم درویشی، حقوقدان و معاون سابق بانک مرکزی در گفت‌وگو با «جوان» ضمن اشاره به پیشینه صرافی در ایران و ضوابط و مقررات ناظر بر آنها، به حقوق مکتسبه مجوز صرافی پرداخت.

■ ■ ■

مرجع رسیدگی به حقوق مکتسبه مردم چه نهادی است؟

قانون اساسی به شرح اصول یکصد و هفتاد و یکصد و هفتاد و سوم و به تبع آن، قوانین عادی و در حال حاضر قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۳، ابطال مقررات دولتی که مغایر با حقوق مکتسبه مردم است را به عهده دیوان عدالت اداری گذاشته است.

حقوق و مقررات صرافی‌ها تا چه حد رعایت می‌شود؟

در ایران این حقوق بر خلاف تعریف آن و رویه‌های قضایی و مصوبات دیوان عدالت اداری، هر چند سال یکبار بدون بررسی آثار و تبعات اقتصادی و اجتماعی این حق مورد همه‌قرار می‌گیرد. به نحوی که آثار این تغییرات بنیان و موجودیت صرافی‌های موجود را هم به مخاطره می‌اندازد، به طوری که بسیاری از آنها را تا مرز نابودی و ابطال مجوز پیش می‌برد؛ بدون اینکه مسئولان ذیربط توجهی به قوانین و مقررات مربوط به آن داشته باشند.

بی توجهی به حقوق صرافی‌ها در چه زمینه‌هایی رخ می‌دهد؟

گاهی این تغییرات در خصوص افزایش سرمایه این شرکت‌ها، که نقض تأثیرگذاری در بازار پولی کشور دارند به نحوی محدودکننده است که موجب می‌شود حتی اکثر متقاضیان دارای صلاحیت علمی و عملی را از دریافت مجوز محروم سازد در صورتی که اگر به دقت به افزایش سرمایه این مؤسسات نگر بسته شود کاملاً مشخص می‌گردد علاوه بر محرومیت اکثر متقاضیان، دارندگان مجوز صرافی سال‌های قبل را برخلاف حقوق مکتسبه به سوی انحلال مجوز سوق می‌دهند و راه را برای کسانی که از رانت‌های دولتی استفاده می‌کنند هموار می‌سازند.

آیا بانک مرکزی حق ورود به مسایل جزئی

کشور دارد؟

در برخی کتب فقهی مبحثی در باب ببع «صرف» یا صرافی که همان خرید و فروش مستکوکات طلا است، آمده است. صرافی در دوران صفویه در ایران رونق گرفت. مراکز مهم صرافی در آن زمان تهران، تبریز، مشهد، اصفهان، بوشهر و شیراز بودند که به جای مؤسسات بانکی نقش مهمی در تجارت آسیای مرکزی به عهده داشتند. از جمله این صرافی‌ها که توسط تجار آلمین تأسیس شده بودند، صرافی چهنان، صرافی جمشیدیان و صرافی تومانیاس را می‌توان نام برد که با امانتداری و حسن شهرت اقدام به نقل و انتقال وجوهای مردم و واردات و صادرات می‌کردند. این روند تا سال ۱۳۰۴ و تشکیل اولین بانک ایرانی (بانک سپه) ادامه داشت. از این تاریخ به بعد بانک‌های ایرانی یکی پس از دیگری تأسیس شدند و جای صرافی‌ها را گرفتند. بانک مرکزی در سال ۱۳۳۹ تأسیس شد. بر اساس مواد ۱۱۰، ۱۱۰ و ۱۲ قانون پولی و بانکی کشور بانک مذکور مسئول تنظیم و اجرای سیاست‌های کلان اقتصادی کشور، حفظ ارزش پول و موازنه پرداخت‌ها، انتشار اسکناس و ضرب سکه‌های فلزی رایج، تنظیم مقررات معاملات ارزی، نظارت بر معاملات طلا و نگهداری حساب‌های دولتی است؛ به عبارت دیگر این بانک سازمان سیاستگذار کلان اقتصادی کشور است و ورود آن به مسایل جزئی کشور مانند صدور مجوز برای خرید و فروش سکه یا ارز یا سیاستگذاری کلان کشور در تضاد است.

قوانین صرافی‌ها در دهه ۷۰ به چه شکل بود؟

مجوز صرافی به شکل امروزی عملاً از نیمه دوم سال ۱۳۸۳ شکل گرفت. البته در دهه ۱۳۷۰ مجوزهایی به صورت پراکنده و با دریافت سفته‌هایی به عنوان

تضمین به نام اشخاص صادر می‌شد ولی مجوز صرافی در قالب شرکت تضامنی در تهران و کلانشهرها مثل اصفهان، مشهد، شیراز، بندرعباس و... با سرمایه ۲ میلیارد ریال و سایر شهرها با سرمایه یک میلیارد ریال قابل دریافت بود. در دهه ۷۰ به توجه به تهیبه اساسنامه در این خصوص و سرمایه معقول کلیه متقاضیان قادر به دریافت مجوز صرافی بودن و علاوه بر متقاضی فرزندان‌شان هم به کار مشغول می‌شدند.

چرا امروز بسیاری از افراد از تأسیس صرافی ناتوانند؟

همزمان با استقرار تیم اقتصادی دولت یازدهم سرمایه صرافی‌ها از ۲ میلیارد ریال به ۲۰۰ میلیارد ریال (۲۰۰ برابر) افزایش یافت و جالب‌تر از همه توافق چند نفر از اعضای شورای فرعی پول و اعتبار همزمان با تغییر آقای بهمنی از ریاست بانک مرکزی و انتصاب آقای سیف به جای ایشان، اساسنامه مذکور را در شورای پول و اعتبار مصوب نموده و عملاً دست سایر متقاضیان جامعه را به‌رغم داشتن صلاحیت علمی و عملی از دریافت مجوز صرافی به علت عدم توان تأمین سرمایه کوتاه کردند. این موضوع به موجب نامه شماره ۱۶۹۲۱۱۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۴/۲۳ به استحضار رئیس کل وقت بانک مرکزی نیز رسید.

مقررات دهه ۸۰ چه تأثیری بر صرافی‌ها داشت و آیا مشکل آنها در نهایت مرتفع شد؟

آنچه باعث تأسف و تأثر شد این بود که این دستورالعمل و مقررات را به دارندگان مجوز صرافی‌هایی که در سال‌های دهه ۱۳۸۰ آن را از بانک مرکزی اخذ نموده بودند تسری دادند و آنها نیز مکلف بودند سرمایه خود را از ۲ میلیارد ریال به ۲۰۰ میلیارد ریال افزایش داده و یک فقره ضمانت‌نامه به مبلغ ۴ میلیارد ریال به نفع

حقوقی

سرویس اجتماعی ۰۹۸۹۸۴۴۰

سرمایه و عطف به ماسبق نمودن آن مراتب از طریق معاون نظارتی وقت که خودم بودم به استحضار معاون اول رئیس‌جمهور رسید و ایشان به آقای سیف دستور دادند که سرمایه صرافی‌ها را تعدیل کنند و در نهایت سرمایه به ۴۰ میلیارد ریال تعدیل شد.

در حال حاضر وضعیت قوانین مربوط به صرافی‌ها به چه شکل است؟

سرمایه صرافی‌ها در سال ۱۳۹۸ و سال ۱۴۰۰ نیز افزایش یافت و این افزایش در شهرهای بزرگ در سال ۱۳۹۸ به ۱۲۰ میلیارد ریال و در سال ۱۴۰۰ به ۲۵۰ میلیارد ریال افزایش یافت و دارندگان مجوز صرافی نیز موظف به افزایش سرمایه هستند و در واقع شورای پول و اعتبار و تصویب‌کنندگان قوانین و مقررات، آرای وحدت رویه (مصوبات دیوان عدالت اداری) در رابطه با حقوق مکتسبه را نادیده گرفتند. افزایش سرمایه صرافی‌ها باید در مورد کسانی اعمال شود که امروز متقاضی دریافت مجوز جدید هستند، نه در مورد دارندگان مجوز صرافی که سال‌های قبل آن را با شرایط آن روز دریافت کرده‌اند. تعمیم سرمایه جدید به دارندگان مجوز صرافی مغایر با حقوق مکتسبه آنان است که مغایر با عدالت، انصاف و شرع مقدس می‌باشد.

قوانین فعلی چه محدودیت‌هایی بر صرافی‌های موجود اعمال کرده است؟

علاوه بر تحمیل افزایش سرمایه به صرافی‌های فعال که سال‌های قبل با مقررات زمان خود مجوز گرفته‌اند، در اقدامی تازه در افزایش سرمایه شرکت‌های صرافی، محدودیت‌های زیر نیز به آنها تحمیل شده است:
-افزایش سرمایه نباید از محل تسهیلات بانک‌ها و مؤسسات اقتصادی باشد.

-افزایش سرمایه نباید به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از محل قرض سایر اشخاص باشد.

- سرمایه باید به صورت نقدی واریز شود که این شرط نیز برخلاف نص صریح ماده ۱۱۸ قانون تجارت می‌باشد؛ که اعلام داشته است «شرکتی تضامنی (صرافی) وقتی تشکیل می‌شود که تمام سرمایه نقدی و سهم‌الشرکه غیرنقدی نیز تقدیم و تسلیم شده باشد.» بنابراین عدم پذیرش سرمایه غیرنقدی (مغازه و سایر اموال غیرمنقول شرکت) مغایر با ماده مذکور بوده و هر گونه شرطی که مغایر با قوانین جاری باشد باطل می‌باشد.

ضمن اینکه به تعداد انگشتان دست افرادی وجود دارند که علاوه بر ۲۵ میلیارد ریال سرمایه نقدی، حدود ۲۵۰ میلیارد ریال هزینه خرید محل صرافی را داشته باشند، نمی‌خواهند صرافی تأسیس کنند، مگر اینکه حلال و حرام را رعایت نکرده باشند.

-ارائه ضمانت‌نامه به مبلغ ۵۰ درصد سرمایه ثبتی صرافی‌ها هم از دیگر مقررات عجیب فعلی است.

اینها شروط غیرمعقول برای تأسیس صرافی است. با توجه این که در شرکت تضامنی تک‌تک شرکا با تمام آورده خود در داخل و خارج شرکت به صورت تضامنی در کار فعالیت‌کنان مسئول هستند اخذ ضمانت‌نامه

به مبلغ ۵۰ درصدی سرمایه ثبتی چه معنایی دارد؟ آیا بانک مرکزی ارزی را به صورت امانی جهت فروش صرافی‌ها ارائه می‌کند؟ آیا در سایر شرکت‌های تضامنی قانونگذار امتضای قرارداد را به آنان متحمل می‌کرد، به علت مکاتبات متعدد کانون صرافان وقت و صرافی‌های دارای مجوز و اعتراض به افزایش غیرمعقول معاملات نیست؟!

شورای پول و اعتبار با مجبور کردن صرافی‌ها به افزایش سرمایه در سال‌های اخیر، مصوبات دیوان عدالت اداری در رابطه با حقوق مکتسبه را نادیده گرفته است

بانک مرکزی تهیه و ارائه داده و هر ساله این ضمانت‌نامه را تمدید کنند. در صورت عطف به ماسبق نمودن قوانین و مقررات مغایر با حقوق مکتسبه دارندگان مجوز صرافی بوده و هزینه‌های گزینی را به آنان متحمل می‌کرد، به علت مکاتبات متعدد کانون صرافان وقت و صرافی‌های دارای مجوز و اعتراض به افزایش غیرمعقول

امضای قرارداد با آگاهی

نگاهی حقوقی به تنظیم قراردادهای کار

تاجایی که امکان دارد از یک حقوقدان یا وکیل دادگستری جهت تأیید آن قرارداد کمک بگیرند تا در آینده دچار مشکل نشوند.

قرارداد کار به چه شکلی باید نوشته شود؟

همان طور که گفته شد سعی کنید قرارداد کار خودتان را حتماً کتبی داشته باشید حتی اگر قرار باشد این قرارداد برای مدت کوتاهی منعقد شود یا با یک دوست برای یک کار مشخص منعقد شود. در قرارداد کتبی خود سعی کنید تمام نکات و بندها را به صورت شفاف، صریح و واضح بیان کنید و از نوشتن هرگونه عبارت مبهم، مجهول و نامفهوم جدا خودداری کنید و در خصوص اصطلاحات فنی کار دقیق معنای آن را بیان کنید تا برای هر دو طرف مفهوم آن مشخص باشد. مطابق با تبصره ماده ۱۰ قانون کار در مواردی که قرارداد کار کتبی باشد قرارداد در چهار نسخه تنظیم می‌شود که یک نسخه از آن به اداره کار محل و یک نسخه نزد کارگر و یک نسخه نزد کارفرما و نسخه دیگر در اختیار شورای اسلامی کار و در کارگاه‌های فاقد شورا در اختیار نماینده کارگر قرار می‌گیرد.

تعیین مرجع حل اختلاف بین طرفین چه جایگاهی در قرارداد دارد؟

یکی از مهم‌ترین نکات هنگام امضای یک قرارداد کار موضوع قرارداد می‌باشد، نوع کار یا حرفه‌ای که کارگر باید طبق قرارداد آن را انجام دهد تا در برابر آن کار حقوق یا همان مزد دریافت کند باید به صورت مشخص و صریح در قرارداد کار بیان شده باشد. دقت داشته باشید

واریز شود. کارفرماهای محترم سعی کنید مبلغ دستمزد کارگر را به حساب مشخصی واریز کنید و در صورتی که حقوق کارگر را به صورت نقدی پرداخت می‌کنید حتماً از کارگر خود رسید دریافت کنید تا از سوءاستفاده‌های احتمالی جلوگیری کرده باشید. در موارد دیگر شامل پاداش، حق اولاد، حق مأموریت، اضافه کاری، سختی کار... این موارد را هم به صورت دقیق در قرارداد قید و توافق کنید تا همه چیز شفاف و روشن باشد.

چالش‌ترین بخش قرارداد کار در مورد بیمه است. برخی کارفرمایان با کارگر درباره بیمه نکردن به توافق می‌رسند، در این زمینه قانون چه می‌گوید؟

بجس‌ترانگیزترین مبحث قراردادهای کار در ایران بحث بیمه است، معمولاً در برخی از موارد دیده می‌شود که کارفرماها به دنبال این هستند که هر طور شده کارگر خود را بیمه نکنند و برعکس کارگران زحمتکش هم به دنبال این هستند که بیمه شوند که باید بگویم حق قانونی، انسانی و اخلاقی هر کارگری بیمه می‌باشد و نباید کارفرمایان محترم این حق را نادیده بگیرند. به طوری که در این خصوص باید بگویم مطابق با قانون کار ما، کارفرما ملزم است کارگر را بیمه کند و هر گونه توافقی مبنی بر عدم بیمه کارگر شوهی بی‌اثر و باطل است چراکه نمی‌توان خلاف قانون کار

که قانون امره است توافقی انجام داد. در پایان هم به‌طور کلی مهم‌ترین مباحثی که کارگران هنگام امضای قرارداد کار خود باید رعایت و دقت کنند این نکات می‌باشد:
۱- موضوع قرارداد
۲- طرفین قرارداد
۳- مدت قرارداد
۴- تعهدات طرفین
۵- دستمزد
۶- حق بیمه
۷- ساعات کاری
۸- روزهای تعطیل و مرخصی
۹- مبلغ دقیق کار
۱۰- نکات مهم هنگام تسویه حساب و خروج
۱۱- تمدید قرارداد
۱۲- تعداد صفحات قرارداد.
۱۳- مرجع حل اختلاف
۱۴- تأکید می‌کنم در چک یا سفته‌ای که به عنوان ضمانت به کارفرما می‌دهید حتماً قید کنید که این سفته یا چک صرفاً برای ضمانت حسن انجام کار به کارفرما داده شده است تا این‌طور جلوی سوءاستفاده از چک یا سفته ضمانت را بگیرید... و... آگاه باشید و در هنگام امضای هر گونه قراردادی حتماً با یک حقوقدان یا وکیل دادگستری مشورت کنید تا جلوی مشکلات احتمالی را گرفته باشید.

تربیون

شورای همیشه نگهبان

شماره صد و نود و یکم نشریه «قدم» به همت انجمن اسلامی دانشکده حقوق و علوم سیاسی منتشر شد. در شماره صد و نود و یکم نشریه «قدم» به مدیر مسئولی کیکیا محمدزاده و سردبیری

شورای سردبیری مثل همیشه به موضوعات حقوقی روز پرداخته شده است. از جمله موضوعاتی که در این نشریه مطالعه می‌کنید، می‌توان به موضوع شورای نگهبان پس از انتخابات و همگام با مجلس، پوشش سراسری اینترنت ملی، کنترل قیمت‌ها به سبک ایرانی و چراغ رابطه‌ها خاموش است! اشاره کرد. در بحث کنترل قیمت‌ها به اتفاقات جدید سازمان تعزیرات حکومتی اشاره شده است. مثلاً این موضوع جالب که انصراف، رئیس سابق سازمان تعزیرات حکومتی و تالیسی سابق دادگستری قزوین یکی از متهمان اصلی زمین‌خواری هفت‌سنگان قزوین بود. قاضی ویژه پرونده که خیلی دقیق اتهامات دادگستری را بررسی و حکم صادر کرد هم کسی نبود جز احمد اصطلولوا کسی که حالا جایگزین انصاری در تعزیرات شده است.

■ ■ ■

فیلترینگ در ایران

گاه‌نامه سیاسی اجتماعی «سیلان» به همت دانشگاه علامه طباطبایی منتشر شد در گاه‌نامه سیاسی اجتماعی «سیلان» به مدیر مسئولی و سردبیری محمدهادی علیمردانی به موضوعات حقوقی واجتماعی پرداخته

می‌شود. از جمله موضوعاتی که در این نشریه مطالعه می‌کنید، می‌توان به موضوع فیلترینگ و صغیرانگاری انسان‌ها و «سیلان» از مسئله فیلترینگ در ایران گزارش می‌دهد اشاره کرد. این نشریه به سخنان وزیر جدید ارتباطات هم اشاره کره که گفته همیشه آنلاین است: «قرار نیست من بنشینم کامنت بچنم و کامنت جواب دهم... و همچنین در مورد استفاده از شبکه‌های اجتماعی که فیلتر هستند گفت: قانون چهپوری اسلامی یکسری از پلتفرم‌ها را ممنوع اعلام کرده، اینها خط قرمز من هستند و هیچ‌گاه در آنها حضور پیدا نمی‌کنم».

■ ■ ■

علاج از درپچه قانون

نشریه تحلیلی سیاسی «علاج» به همت بسیج دانشجویی دانشگاه الزهراء(س) به موضوعات اجتماعی و حقوقی روز پرداخته می‌شود. از جمله موضوعاتی که در این نشریه به آن پرداخته شده، می‌توان به موضوع مسکن، بازار بدون تنظیم، تیر خلاص بی‌تدبیری، کالای اساسی در ایستگاه آخر و زندگی نوپا و مشکلات عدیده اشاره کرد. در این نشریه به برخی معضلات اجتماعی را راه حل‌های حقوقی و حقوقی زیر دره‌بین کارشناسان قرار گرفته است.

■ ■ ■

مسکن بی‌مهر

شماره هشتاد و سوم دوهفته‌نامه دانشجویی «۱۹۷۹» به همت بسیج دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی رشت منتشر شد. در شماره هشتاد و سوم دوهفته‌نامه دانشجویی «۱۹۷۹» به مدیر مسئولی سلمان رجبی و سردبیری محمدرضا شفقزاده به موضوعات حقوقی واجتماعی اشاره شده است. از جمله موضوعاتی که در این نشریه مطالعه می‌کنید، می‌توان به بحث حقوقی مسکن مهر با موضوع مسکن بی‌مهر، دفاع از حرم الاقصی و توییتگرام اشاره کرد. این نشریه به گفت‌وگوی احمد اصغری مهرآبادی، معاون وزیر راه و شهرسازی با مصاحبه با خبرگزاری تسنیم اشاره کرده که مهرآبادی گفته بود: حدود ۱۰۰ هزار واحد مسکن مهر نیمه‌تمام در کشور باقی‌مانده است. از این تعداد ۶۵ هزار واحد مشکلاتی از جمله مشکلات حقوقی، عدم وجود متقاضی یا پیشرفت فیزیکی زیر ۳۰ درصد دارد که اتمام و تحویل آنها از عهده خارج است ولی مابقی پروژه‌ها را تا پایان دولت به اتمام می‌رسانیم.